

Rasva-aineenvaihdunnan tutkimuksissa muutoksia 25.5.2021, paastosuosituksesta luovutaan

Asiat	<p>Paastosuosituksista luovutaan, paastoa vaativien tutkimusten (etuliite fP-) tilalle suosittelemme ei-paasto-tutkimuksia (etuliite P -).</p> <p>Lipoproteiinitutkimusten näytemuoto muuttuu (seerumista plasmaksi).</p> <p>Viiteväli- ja tavoitearvomutoksia.</p>																								
Paastosuosituksiin muutoksia	<p>HUS Diagnostiikkakeskus suosittelee siirtymistä pääsääntöisesti ei-paastonäytteen käyttöön lipiditutkimuksissa kansainvälisen tutkimusnäytön ja suositusten mukaisesti. Rutiinomaisessa dyslipidemioiden diagnostiikassa ja hoidon seurannassa tulee käyttää ei-paastoa vaativia tutkimuksia:</p> <table border="0"> <tr> <td>6429</td> <td>P -Kol</td> <td>P -Kolesteroli</td> </tr> <tr> <td>6431</td> <td>P -Kol-HDL</td> <td>P -Kolesteroli, high density lipoproteiinit</td> </tr> <tr> <td>6433</td> <td>P -Kol-LDL</td> <td>P -Kolesteroli, low density lipoproteiinit</td> </tr> <tr> <td>4530</td> <td>P -Trigly</td> <td>P -Triglyseridit</td> </tr> <tr> <td>6439</td> <td>P -LipoA1</td> <td>P -Lipoproteiini, apo A1</td> </tr> <tr> <td>6440</td> <td>P -LipoB</td> <td>P -Lipoproteiini, apo B</td> </tr> <tr> <td>20526</td> <td>P -Apot</td> <td>P -Lipoproteiinit, apo A1 ja Apo B</td> </tr> <tr> <td>20111</td> <td>P -ApoB/A1</td> <td>P -Lipoproteiini, apoB/apoA1-suhde (P -Apot osatutkimus)</td> </tr> </table> <p>Muutoksen taustalla ovat seuraavat asiat ja seurauksena selkeitä etuja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • näytteenottoajankohdan joustavuus potilaalle • ravinto vaikuttaa vain vähän lipiditutkimustuloksiin (poikkeuksena P-Trigly) • suurin osa hoitotutkimuksista on tehty ei-paastonäytteiden avulla • ilman paastoa otetut tulokset voivat ennustaa sydän- ja verisuonitapahtumia vähintään yhtä hyvin kuin paastonäytteet <p>Paastonäyte tarvitaan edelleen, kun hoitava lääkäri katsoo sen tarpeelliseksi lipidiaineenvaihdunnan selvittämiseksi. Paastonäytettä (4568 fP -Trigly) käytetään etenkin, jos plasman triglyseridipitoisuus on suurempi kuin 5 mmol/l tai potilas on hoidossa hypertriglyseridemian vuoksi. Ilman paastoa otetun P -Trigly -tutkimuksen tavoitearvo on alle 2.0 mmol/l ja paaston jälkeen (fP-Trigly) alle 1.7 mmol/l.</p>	6429	P -Kol	P -Kolesteroli	6431	P -Kol-HDL	P -Kolesteroli, high density lipoproteiinit	6433	P -Kol-LDL	P -Kolesteroli, low density lipoproteiinit	4530	P -Trigly	P -Triglyseridit	6439	P -LipoA1	P -Lipoproteiini, apo A1	6440	P -LipoB	P -Lipoproteiini, apo B	20526	P -Apot	P -Lipoproteiinit, apo A1 ja Apo B	20111	P -ApoB/A1	P -Lipoproteiini, apoB/apoA1-suhde (P -Apot osatutkimus)
6429	P -Kol	P -Kolesteroli																							
6431	P -Kol-HDL	P -Kolesteroli, high density lipoproteiinit																							
6433	P -Kol-LDL	P -Kolesteroli, low density lipoproteiinit																							
4530	P -Trigly	P -Triglyseridit																							
6439	P -LipoA1	P -Lipoproteiini, apo A1																							
6440	P -LipoB	P -Lipoproteiini, apo B																							
20526	P -Apot	P -Lipoproteiinit, apo A1 ja Apo B																							
20111	P -ApoB/A1	P -Lipoproteiini, apoB/apoA1-suhde (P -Apot osatutkimus)																							
Lipoproteiinitutkimukset jatkossa plasmanäytteestä	<p>Myös lipoproteiinitutkimuksissa apo A1 ja apo B suositellaan käyttämään ei-paastonäytteitä (yllä). Apo B -määrityksestä on selvin hyöty ylipainoisilla, metabolista oireyhtymää ja tyyppin 2 diabetesta sairastavilla, joilla LDL-Kol-pitoisuus on usein normaali. Laboratorio suosittelee siirtymään plasma-näytemuotoon seerumin sijaan.</p>																								
Rasva-aineenvaihdunnan tutkimusten uudet viite/tavoitearvot	<p>Myös lasten viitearvoja yhtenäistetään Trigly- ja Kol-HDL -tutkimusten osalta.</p> <p>P -Trigly Lapset, alle 18 v..... 0.3 – 1.9 mmol/l Tavoitearvo aikuiset, alk 18 v..... alle 2.0 mmol/l</p>																								

fP-Trigly

Lapset, alle 18 v..... 0.3 – 1.9 mmol/l

Tavoitearvo aikuiset, alk 18 v..... alle 1.7 mmol/l

P-Kol-HDL ja fP-Kol-HDL

Lapset, alle 18 v..... 0.8 – 2.1 mmol/l

Tavoitearvo miehet alk 18 v..... yli 1 mmol/l

Tavoitearvo naiset alk 18 v..... yli 1.2 mmol/l

P-, fP-, S- ja fS-LipoA1 tavoitearvot

miehet alk 18 v..... yli 1.2 g/l

naiset alk 18 v.....yli 1.4 g/l

P-, fP-, S- ja fS-LipoB tavoitearvot

alk 18 v.....alle 0.9 g/l

P-, fP-, S- ja fS-ApoB/A1 tavoitearvot

miehet alk. 18 v.....alle 0.75

naiset alk. 18 v.....alle 0.6

Vanhat viitearvot
P- ja fP-Trigly

Lapset, 0 - 12 kk.....0.34 – 1.24 mmol/l

Lapset, 13 kk - 9 v..... 0.31 – 1.46 mmol/l

Lapset, 10 - 13 v..... 0.27 – 1.64 mmol/l

Pojat 14 - 15 v..... 0.38 – 1.86 mmol/l

Tytöt 14 - 15 v..... 0.43 – 1.52 mmol/l

Lapset, 16 -17 v..... 0.38 – 1.58 mmol/l

Tavoitearvo aikuiset alk. 18 v..... alle 1.7 mmol/l

P-Kol-HDL ja fP-Kol-HDL

Lapset, 1 - 4 v..... 0.91 – 2.12 mmol/l

Lapset, 5 - 14 v..... 0.93 – 1.94 mmol/l

Pojat 15 - 17 v..... 0.78 – 1.63 mmol/l

Tytöt 15 - 17 v..... 0.91 – 1.91 mmol/l

Tavoitearvo miehet alk 18 v..... yli 1 mmol/l

Tavoitearvo naiset alk 18 v..... yli 1.2 mmol/l

Viitteet

 Dyslipidemiat, Käypä hoito-suositus 2021 (<https://www.kaypahoito.fi/hoi50025>)

Nordestgaard BG, Langsted A, Mora S ym. Fasting is not routinely required for determination of a lipid profile: clinical and laboratory implications including flagging at desirable concentration cut-points-a joint consensus statement from the European Atherosclerosis Society and European Federation of Clinical Chemistry and Laboratory Medicine. Eur Heart J 2016;37:1944-58 (<https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehw152>)

Yhteyshenkilöt, tiedustelut

lääkäri Kari Pulkki, kari.pulkki@hus.fi, 040 144 8676

kemisti Tero Pihlajamaa, tero.pihlajamaa@hus.fi, 040 621 6937

HUSLAB Asiakasneuvonta, p. 09 471 72579

Allekirjoitukset

 Tero Pihlajamaa
Sairaalakemisti

 Christel Pussinen
Sairaalakemisti,
yksikön vastaava

 Kari Pulkki
Ylilääkäri

 Lotta Joutsu-Korhonen
Ylilääkäri

 HUSLAB
Automaatio-
laboratorio

 HUSLAB
Automaatio-
laboratorio

 HUSLAB
Kliininen kemia

 HUSLAB
Kliininen kemia

puh. 040 621 6937

puh. 050 427 1457

puh. 040 144 8676

puh. 050 427 2402